

CEREREA ȘI OFERTA DE ECONOMIE SOCIALĂ ÎN DOUĂ REGIUNI DE DEZVOLTARE ALE ROMÂNIEI BUCUREȘTI-ILFOV ȘI SUD-EST

*Simona Maria Stănescu, Sorin Cace și Filip Alexandrescu (coord.)
Editura Prouniversitaria, București, 2013, 397 pagini*

Adina Mihăilescu¹

Cartea, elaborată în cadrul unui proiect cu finanțare europeană: "INTEGRAT – resurse pentru femeile și grupurile roma excluse social", cofinanțat din Fondul Social European în perioada 2010-2013 prin Programul operațional sectorial dezvoltarea resurselor umane 2007-2013, axa prioritară 6."Promovarea incluziunii sociale", domeniul major de intervenție 6.1."Dezvoltarea economiei sociale" a fost coordonată de Simona Maria Stănescu, Sorin Cace și Filip Alexandrescu.

Volumul se constituie din patru secțiuni: 1. Cadrul metodologic; 2. Cererea pentru economie socială (8 capitole); 3. Oferta serviciilor de economie socială în două regiuni de dezvoltare ale României (9 capitole) și ultima parte, Concluzii.

Se poate aprecia la modul pozitiv, schimbul de experiență și colaborarea dintre participanții la acest consorțiu. Au participat cercetători și parteneri din țară și din străinătate valoroși, cu vaste cunoștințe în domeniul abordat de lucrare. Aplicantul principal este Asociația Catalactica pentru Promovarea și Dezvoltarea Socială și Economică alături de care regăsim Institutul de Cercetare a Calității Vieții (ICCV) din cadrul Academiei Române și partenerul internațional Bolt International Consulting L. Katsikaris &Co Limited Partnership din Grecia.

¹ Cercetător științific II, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, Casa Academiei., Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5, București, tel: 0213182461, e-mail: adina.mihailescu@yahoo.com

Lucrarea a avut ca obiectiv analiza dezvoltării economiei sociale din regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est: Buzău, Brăila, Galați, Ilfov, Tulcea și Vrancea precum și potențialul acestor zone în ceea ce privește dezvoltarea în continuare a organizațiilor cu activitate economică orientată spre grupurile vulnerabile de populație și reinsertia lor pe piața muncii.

A fost analizat un număr substanțial de entități de economie socială și anume 229 de organizații neguvernamentale (ONG), 235 de societăți cooperative (COOP) și 228 case de ajutor reciproc (CAR) ale salariaților și ale pensionarilor din regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est.

Informațiile culese prin intermediul chestionarului au fost adresate, pe de o parte, persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile - din punct de vedere al veniturilor și calității vieții personale și familiale - și anume: populația de etnie roma, persoane cu dizabilități, persoane beneficiare de venit minim garantat, persoane care au făcut detenție, etc. iar pe de altă parte, chestionarul a inclus și 6 secțiuni adresate managerilor entităților mai sus amintite (ONG, COOP și CAR).

Dealtfel, aceste categorii de populație vulnerabilă constituie subiecte de analiză mai ample, în câte un subcapitol dedicat fiecăreia în parte și posibilitățile oferite spre integrare pe piața muncii; urmarea unor cursuri de pregătire și plierea acestor persoane pe nevoile reale ale pieței muncii, vezi rolul antreprenoriatul social în facilitarea incluziunii grupurilor vulnerabile pe piața muncii (*Social entrepreneurship and vulnerable groups* de Ramona Paul); salariații săraci (*Labour market segmentation and the social economy* de Iulian Stanescu); categorii de populație vulnerabile (*Labour market integration of vulnerable groups* de Ana-Maria Preoteasa); caracteristici regionale și de viață (*The social economy – meeting social needs* de Simona Ilie); profilul femeilor implicate în entitățile de economie socială (*Involvement in social economy. Gender approaches and characteristics* by Simona Maria Stănescu, Vlad Achimescu and Sorin Cace); politici sociale adresate populației Roma (*The Roma: inclusion through social economy* by Tomescu Cristina and Florin Botonogu); economia socială și oportunitatea integrării pentru persoanele cu dizabilități (*Social economy and disabled people in Romania* by Gabriela Dima).

Oferta serviciilor de economie socială face obiectul celei de a doua părți a lucrării. Demararea acțiunii de culegere a datelor privind oferta de economie socială a cuprins un număr mare de entități socio-economice. Cartea oferă informații despre cadrul legal de funcționare al entităților de economie socială (*Regulations regarding the social economy entities in Romania* de Gabriel Stănilă) și percepția acestuia de către lucrătorii din entitățile de economie socială (*Perception of the institutional and legislative frameworks by the representative of the social economy entities* by Simona Maria Stănescu and Sorin Căce).

Fiecare tip de entitate de economie socială este abordat: ONG-urilor (*Profile of economic activities in non-governmental organizations* by Daniel Arpinte and Laura Tufă); C.A.R.-urile pentru salariați (*The mutual aid organizations of the employees: between tradition and modernity, between crisis and prosperity* de Gabriela Neagu); C.A.R.-urile pentru pensionari (autor Ionuț Ardeleanu). Societățile cooperative sunt analizate în două capitole: *The social function of Romanian cooperatives in the development regions of Bucharest-Ilfov and South-East* de Filip Alexandrescu și *Cooperatives in Bucharest-Ilfov and South-East development regions* de Flavius Mihalache.

Ne putem da seama de amploarea studiului pe teren, de numărul impresionant de populație interviuată, cât și al organizațiilor vizitate, de dispersarea cercetării în teritoriu, precum și de dimensiunea sărăciei în localitățile de studiu, segmente de populație care se prezintă cu adevărat vulnerabile ca venituri și calitate a vieții lor. Grupurile identificate în cercetare care se confruntă cu un risc mai mare de cădere în sărăcie și excluziune socială sunt tinerii, femeile, persoanele de etnie romă, persoanele cu dizabilități, imigranții, persoanele vârstnice sau persoanele din mediul rural.

Criza economică manifestată în ultimii ani la nivel național, dar și internațional a declanșat situații neplăcute, cu consecințe în sfera pieței muncii, dar și de slăbire a sistemului de protecție socială. Serviciile de economie socială sunt necesare deoarece reprezintă maturizarea a tot ce înseamnă serviciu social în România. De aceea, activitățile de economie socială sunt benefice deoarece acționează intens pentru a crea locuri de muncă mai ales pentru persoanele care sunt slab calificate sau pentru persoanele cu handicap. Aceste organizații folosesc resurse umane disponibile pe plan local pentru a dezvolta proiecte locale, a asigura

servicii comunitare și comerciale, care să satisfacă necesitățile locale cele mai importante și mai urgente. Dintre acestea, organizațiile non-guvernamentale ar trebui să susțină activitățile de economie socială, iar organele de conducere locale și centrale să le sprijine printr-o legislație corespunzătoare.

Comportamentele identificate la grupurile vulnerabile privitoare la reintegrarea pe piața muncii sunt diferite. Sunt șomeri care au declarat că nu și-au căutat de lucru datorită problemelor personale care nu le permit să muncească (responsabilități familiale, starea de sănătate), în timp ce persoanele fără ocupație consideră insuficiente propriile competențe sau caracteristici. Cam aceleași aspecte, în special cele legate de sănătate, sunt invocate și de persoanele cu dizabilități, ieșind o perioadă îndelungată de pe piața muncii. Situația romilor pe piața muncii rămâne problematică în ciuda măsurilor active derulate. O parte a romilor a obținut o calificare la locul de muncă și a beneficiat de experiența muncii, însă rămâne deschisă problema legată de reinserția populației de etnie roma pe piață. Cei mai mulți, cu un capital educațional redus de reconversie profesională, nu se pot îndrepta spre alte ramuri economice sau dacă o fac, absorbția lor este redusă. Populația în cauză, în urma pierderii locurilor de muncă s-a orientat spre agricultura de subzistență, expunându-se la o sărăcie extremă.

Iată de ce organizațiile de tip ONG, COOP, CAR pentru salariați, CAR pentru pensionari, alte tipuri de organizații care desfășoară activități de economie socială sunt benefice pentru populația vulnerabilă în căutarea unui loc de muncă. Deși organizațiile de tip cooperatist sau de ajutor reciproc au o tradiție îndelungată în țara noastră, fundațiile și asociațiile au cunoscut o creștere numerică spectaculoasă după revoluția din 1989.

În capitolul de concluzii, cartea ne dă speranțe ca pe termen lung aceste studii să ajute organele de drept să elaboreze și să adopte măsuri specifice locale, care să vizeze creșterea ocupării în cele două regiuni de dezvoltare analizate, în special din punctul de vedere al entităților de economie socială și al reinserției pe piața muncii a grupurilor vulnerabile.

Bibliografie

1. Stănescu, S. M., Cace, S. (coord.), 2011, *Alt fel de ocupare: cererea de economie socială în regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est*, Expert, București;
2. Stănescu, S. M., Cace, S., Alexandrescu, F. (coord.), 2011, *Între oportunități și riscuri: oferta de economie socială în regiunile de dezvoltare București Ilfov și Sud Est*, Expert, București;
3. Stănescu, S. M., Cace, S., Alexandrescu, F. (coord.); 2013, *Demand and supply of social economy – Two development regions of Romania*, Prouniversitaria, București.